

gerne vil understrege og tage en lille Smule til Indtægt. Det ærede Medlem nævnede, at den Statsstøtte, der gaves til Skoler, var saa forskellig, i visse Tilfælde udgjorde den 10—20 Kr. aarlig pr. Barn, i andre Tilfælde 11—1200 Kr. Da det nu er den frie Skole og den private Skole, som modtager det beskedne Bidrag af 10—20 Kr. aarlig pr. Barn, og det ærede Medlem sagde, at det skulde være anderledes, tager jeg det til Indtægt. Jeg haaber, at jeg faar det ærede Medlems virksomme Bistand til, at det kan blive anderledes.

Naar vi taler om Skoleforhold her i Rigsdagen, plejer det at blive sagt, at Danmark er et udviklet Eksamensland, og saa plejer vi at ende vore Skoleforhandlinger med at faa en Eksamen til foruden dem, vi har i Forvejen. Det plejer at være det praktiske Udbytte af denne Kritik. Saadan gik det i 1903 ved Almenskoleloven — da fik vi endda hele to, nemlig Mellemskoleeksamen og Realeksamen — og saadan gik det i 1910—11; da ankede vi ligeledes stærkt over Eksaminerne og fik saa en Optagelsesprøve til Seminarierne, saa skulde alt blive godt. Og nu hører jeg, at netop den er Skyld i, at Seminarierne kun har det halve Antal Elever af, hvad de tidligere havde. Dette er nu ikke rigtigt, thi det kommer væsentlig deraf, at der i en halv Snes Aar efter Skoleloven af 1908 var overordentlig stor Tilgang til vore Seminarier, og derved blev der et Overtal af Seminarister af begge Køn, som vanskeligt kunde faa Pladser; men saadant noget plejer at medføre en vis Reaktion. Jeg vil i alt Fald tro, at der endnu ikke er Mangel paa Lærere, men jeg vil selvfølgelig indrømme, at hvis Tilgangen bliver ved at være saa ringe som nu, vil der inden ret mange Aar være for faa Lærere til at undervise i vor Folkeskole.

Med Hensyn til disse Eksaminer vil jeg sige, at jeg tror, der er en Eksamen, vi nu passende kunde tage bort eller ogsaa give en anden og værdigere Plads, end den har i Øjeblikket, det er Mellemskoleeksamen. De ærede Medlemmer har Ret, som siger, at det ikke er nogen heldig Form, denne Eksamen har. Jeg vil haabe, at Kommissionen maa kunne finde en bedre Form for Samvirken mellem Folkeskolen og den højere Skole, end det er lykkedes at finde ved Almenskoleloven af 1903.

Tre Resultater mener jeg, man med Billighed kan vente af denne Kommission, og hvis den kan naa dem paa en god Maade, har den allerede naaet noget.

Det ene er at faa samlet alle vore Skolelovbestemmelser under eet, saaledes at vi faar en overskuelig Lovkodeks, og det ikke bliver saa indviklet at sætte sig ind i de forskellige Forhold. Dernæst kan Kommissionen hjælpe os til nye Rammer for Skolevirksomheden, hvilket ogsaa vil være af stor Betydning, og til saadanne Lønforhold og Arbejdsvilkaar, at de kan drage gode Kræfter til Skolens Tjeneste. Dernæst kan den, hvis den kan være saaheldig at finde en god Form for vor Seminarieundervisning, hjælpe til, at de Kræfter, der skal virke ved Skolen, aandeligt talt kan blive bedre udrustet til at udføre Skolegerningen.

Det er de tre Omraader, paa hvilke jeg tror, denne Skolekommission kan virke mest og bedst, og hvis den saa kan give Folkeskolen dens eget selvstændige Maal, hvorpaa alle de andre Skoleformer kan bygge, har denne Kommission ikke virket forgæves.

Jeg sagde, at jeg vilde undgaa den Fristelse at komme ind paa alle de Spørgsmaal, det i Virkeligheden tilkommer Skolekommissionen at tale om. Jeg tror, at jeg kommer til at falde en lille Smule for denne Fristelse, men det skal ikke blive noget stort Fald. Det ærede 17de Medlem for Hovedstaden (Vilhelm Rasmussen) var saa elskværdig at kritisere mit Partis Ord fører ikke saa lidt. Det tænker jeg, denne selv vil tage sig af. Han var tillige saa elskværdig at sige, at hvis nogen ogsaa kunde finde svage Sider hos ham, vilde han stille sig til Raadighed. Det er denne elskværdige Indrømmelse, jeg vil tillade mig at benytte. Jeg tror nemlig, at det ærede 17de Medlem for Hovedstaden ogsaa har en lille Svaghed, som han maaske kunde have godt af at blive gjort opmærksom paa. Det er hans overordentlig store Tyrketro til Logikken. Det ærede Medlem tror, at naar han har sin Logik i Orden, og naar Tingene er logisk bevist, er dermed alt i den fortræffeligste Orden. Men vi ved alle sammen, at det er ikke Tilfældet, for der er i Livet langt stærkere Kræfter end Logikken, nemlig Lidenskaberne; Agitationens eller andre Lidenskaber kan sommetider tage Magten fuldstændig fra et Menneskes Logik og Fornuft. Og derfor vil jeg tillade mig at give det ærede 17de Medlem for Hovedstaden det Raad at fæste sin Opmærksomhed lidt mindre ved „quid est logica“ og tage lidt mere Hensyn til de andre stærke Livsmagter, som i Virkeligheden har ikke saa lidt at betyde.